

Lenkeliste til Meld. St. 23 (2011-2012) *Visuell kunst*

Fotnoter:

Kap. 6

- Fotnote 1: www.nasjonalmuseet.no
Fotnote 2: Se vedlegg 2
Fotnote 9: Se vedlegg 2
Fotnote 13: www.innkjopsfondet.no
Fotnote 16: www.billedkunst.no
Fotnote 17: www.kunsthandverk.no
Fotnote 18: www.format.no
Fotnote 20: www.bergenkunst.net
Fotnote 21: www.villvin.no
Fotnote 22: www.kunsthandverksmarkedet.no
Fotnote 23: www.fffotografer.no / www.fotogalleriet.no
Fotnote 25: www.kunstsentrene.no
Fotnote 26: www.kunstnerforbundet.no
Fotnote 28: www.oslokunstforening.no
www.kunsthall.no
www.tkf.no
Fotnote 29: www.kunstforeninger.no
Fotnote 30: www.neadalen.kunstforening.net
Fotnote 31: www.skinn.org

Kap. 7

- Fotnote 1: www.oca.no
Fotnote 4: www.norwegiancrafts.no
Fotnote 5: <http://liaf.no/>
Fotnote 6: www.momentum.no
Fotnote 10: www.flaggfabrikken.net
Fotnote 11: www.nkdale.no
Fotnote 12: www.icom.museum
www.icom-norway.org

Kap. 8

- Fotnote 6: www.kunstloftet.no
Fotnote 7: www.denkulturelleskolesekken.no
Fotnote 8: www.ukenskunstverk.no
Fotnote 10: <http://dks.nasjonalmuseet.no>
Fotnote 11: www.denkulturelleskolesekken.no
Fotnote 12: www.kunstiskolen.no
Fotnote 13: www.barnkunst.no
Fotnote 14: www.trafo.no
Fotnote 15: www.frifond.no

Kap. 9

- Fotnote 1: www.koro.no
Fotnote 11: www.forsvarsbygg.no/festningene/Festningskunst
Fotnote 12: www.kirken.no/kulturmelding/

Kap. 10

Fotnote 1: www.kunstforum.as

Kap. 11

Fotnote 1: www.nasjonalmuseet.no

Fotnote 2: www.nnkm.no

Fotnote 3: www.koro.no

Fotnote 4: www.sametinget.no

Fotnote 6: www.riddoduottarmuseat.no

Fotnote 7: www.gierdu.no

Fotnote 8: www.savio.no/john/

Fotnote 9: www.samiskkunstnersenter.no

Fotnote 10: www.bkhkunstavgift.com

Kap. 12

Fotnote 1: www.skulpturlandskap.no

Fotnote 2: www.nasjonaleturistveger.no

Fotnote 7: www.pikene.no

Fotnote 8: www.barents.no

Fotnote 9: www.tromsokunstforening.no

Kap. 13

Fotnote 3: www.bkhkunstavgift.com

Fotnote 14: www.bono.no

Fotnote 16: www.kopinor.no

Fotnote 18: www.norwaco.no

Kap. 14

Fotnote 8: www.artsbusiness.no

Fotnote 9: www.kpa.no

Fotnote 12: www.hok.no

Fotnote 13: www.afmuseet.no

Fotnote 22: www.sponsorinsight.no

Kap. 15

Fotnote 4: www.kunstnerstipend.no

Fotnote 7: www.tmforsk.no/publikasjoner/detalj.asp?r_ID=1312&merket=5

Fotnote 8: www.telemarksforsking.no

Kap. 16

Fotnote 6: www.nkf-n.no

Fotnote 7: www.gallerinettverk.no

Kap. 17

Fotnote 1: www.nasjonalmuseet.no

Fotnote 2: www.oslotriennale.no

Fotnote 3: www.norskform.no

Fotnote 4: www.doga.no

Fotnote 5: www.r-o-m.no

Fotnote 6: www.ramgalleri.no

Fotnote 7: www.0047.org

Fotnote 8: www.beyondrisor.no

Fotnote 9: www.vegvesen.no/Fag/fokusomrader/Miljo+og+omgivelser/Vakre+vegers+pris

Fotnote 10: www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/rapporter_planer

Fotnote 12: www.arkitektur.no

Fotnote 14: www.euopan.no

Fotnote i boks 17.1

www.nasjonaleturistveger.no

www.norskform.no/kalender/utstillinger/2011/Detour-2

Fotnote i boks 17.2

www.nasjonalnuseet.no

Kap. 18

Fotnote 6: www.koro.no

Fotnote 7: www.kunstpaastedet.dk

Fotnote 8: www.digitaltfortalt.no

Fotnote 9: www.arkivportalen.no

Fotnote 10: www.digitaltmuseum.no

Fotnote 11: www.kulturnett.no

Fotnote 12: www.riksantikvaren.no

Fotnote 13: www.norwegianartyearbook.no

Fotnote 14: www.europeana.eu

Fotnote 15: Se vedlegg 3

Fotnote 16: www.ukenskunstverk.no

Fotnote i boks 18.4

www.pnek.no

Fotnote i boks 18.5

www.bokhylla.no

Kap. 19

Fotnote 5: www.stiftelsen314.com

Fotnote 6: www.oslomuseum.no

Fotnote 7: www.hok.no

Fotnote 8: www.stenersen.museum.no

Fotnote 9: www.trap.no

Fotnote 10: www.kunstnerneshus.no

Fotnote 11: www.ssb.no/innvandring

Fotnote i boks 19.1

www.theewc.org

Lenker i løpende tekst:

Kap. 6.2 Kunsthaller

- Bergen Kunsthall, www.kunsthall.no
- Bomuldsfabriken Kunsthall, Arendal, www.bomuldsfabriken.no
- Kunsternes Hus, Oslo, www.kunstnerneshus.no
- Vestfossen Kunstlaboratorium, <http://vestfossen.com/>
- Galleri F15 tilskudd (som del av Punkt Ø), Moss, www.punkto.no
- Kunsthall Oslo, www.kunsthallaslo.no

Kap. 6.3.1 Høstutstillingene og landsdelsutstillingene

- Trøndelagsutstillingen arrangeres av Norske Billedkunstnere, Trøndelag, www.trondelagsutstillingen.no
- Sørlandsutstillingen arrangeres av Norske Billedkunstnere, Agder og Telemark med ekstern administrasjon, www.sorlandsutstillingen.no
- Østlandsutstillingen arrangeres av Norske Billedkunstnere, Oslo, Akershus, Buskerud, Oppland, Hedmark, Østfold og Vestfold med ekstern administrasjon. www.ostlandsutstillingen.no
- Vestlandsutstillingen arrangeres av kunstforeninger på Vestlandet, med egen administrasjon, www.vestlandsutstillingen.no
- Den Nordnorske Kunstutstilling («Nordnorsken») administreres av Bodø kunstforening. Jury medlemmene oppnevnes av Nordnorske Billedkunstnere. www.dnnk.no

Kap. 6.3.2 Landsomfattende formidlingsinstitusjoner

- Landsforeningen Norske Malere (1968), www.lnm.no
- Norsk Billedhoggerforening (1946), www.norskbilledhoggerforening.no
- Norske Grafikere (1919), www.norske-grafikere.no
- Norske Tekstilkunstnere (1977), www.tekstilkunst.org
- Tegnerforbundet (1916), www.tegnerforbundet.no
- Unge Kunstneres Samfunn (UKS, 1921), www.uks.no

Kap. 6.3.3 Regionale kunstnersentre

- Agder Kunstnersenter, www.agderkunst.no
- Akershus Kunstsenter, www.akershuskunstsenter.no
- KunstnerSenteret i Buskerud, www.kibkunst.no
- Kunstbanken Hedmark Kunstsenter, www.kunstbanken.no
- Hordaland kunstsenter, www.kunstsenter.no
- Kunstnersenteret i Møre og Romsdal, www.kunstnersenter.no/kmr/
- Nordnorsk Kunstnersenter, www.nnks.no
- Kunstnersenteret i Oppland, www.kunstopp.no
- Rogaland Kunstsenter, www.rogalandkunstsenter.no
- Kunstsenteret i Sogn og Fjordane, www.sfk.museum.no/km.htm
- Samisk Kunstnersenter (Sámi Dáiddaguovddáš), www.samiskkunstsenterer.no
- Telemark Kunstnersenter, www.telemarkkunstnersenter.no
- Trøndelag Senter for Samtidskunst, www.samtidskunst.no
- Vestfold Kunstsenter, www.vestfoldkunstsenter.no
- Østfold Kunstnersenter, www.kunstnersenter.no/oks/

Lenker i vedlegg:

Vedlegg 1

Figur 1

Marianne Heske

Petrified video, 1993

Installasjon med videomonitorer i en steinrøys i Tafjord

Foto: Marianne Heske

Marianne Heske / Bono 2012

«Videoinstallasjon i en steinrøys i Tafjord. På alle skjermer høres og sees kjente kunstteoretikere som diskuterer Marianne Heskes kunst. Stemmene skaper ekko i steinene som utgjør en kakofoni av lyd. 1 monitor viser kunstneren "live", – stille, lyttende.»

(tekst: Marianne Heske)

www.marianneheske.no

Figur 2

Kari Steihaug

Etter Markedet, 2009

Installasjon, variabel dimensjoner

Foto: Leif Riksheim / Aktiv I Oslo.no

Kari Steihaug / Bono 2012

Kunstverket består av opprekte ullklær, og av trådene fra ullklærne har kunstneren strikket et bilde etter Jean-Francois Millet *Aksplukkerne* fra 1857. Foto fra Høstutstillingen 2011. Statens 124. Kunstutstilling.

www.karisteihaug.no

www.kunstnerneshus.no/site/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=110&Itemid=70&lang=no

Figur 3

Sigurd Bronger

Carrying device for a goose egg, 1998

Brosje, gullbelagt messing, stål, gåseeegg, 7 x 5 cm

Eier: Middelsborough Institute of Modern Art

Foto: Sigurd Bronger

Sigurd Bronger / Bono 2012

www.sigurdbronger.no/index.html

Figur 4

Mari Slaattelid

Re produksjon Hertervig, 1998

Olje på aluminium, 100 x 100 cm

Privat eie

Foto: Øystein Thorvaldsen

Mari Slaattelid / Bono 2012

«Maleriet er en pastisj av et lite bilde Lars Hertervig malte på en skapdør i 1866. Eg har gjort fleire versjonar av dette og andre av dei 6 dørspegel-maleria på samme skåp, utstilt i Rogaland Kunstmuseum. Denne versjonen er sjablongaktig flat, med forenkla former og fargar. Likevel er Hertervigs karakteristiske landskap gjenkjenneleg.» (tekst: Mari Slaattelid) www.marislaattelid.com

Figur 5

Lars Hertervig

Gamle furutrær, 1865

Olje på lerret, 64 x 74,5 cm

I samlingen: Stavanger kunstmuseum

Foto: Stavanger kunstmuseum

www.museumstavanger.no/museene/stavanger-kunstmuseum/samlingene/lars-hertervig/

Figur 6

Felieke Van Der Leest

01- The J. Russels, 2008–2010

Armbånd, tekstil, gull, plastdyr, cubic zirkonia, 7 x 19,7 x 2 cm

I samlingen: Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Foto: Børre Høstland / Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Gave fra Innkjøpsfondet for kunsthåndverk ervervet fra Kunsthåndverk 2010. Norske Kunsthåndverkeres årsutstilling.

www.kunsthandverk.no/2010.cfm

www.feliekevanderleest.com/

Figur 7

Lars Ramberg,

Palast des Zweifels (Tvilens Palass), Berlin 2005

Installasjon på taket av Palast der Republik, DDRs parlament 1976–1990

Foto: Lars Ø Ramberg

Med tillatelse fra kunstneren

«*Palast des Zweifels* tok utgangspunkt i debatten om skjebnen til det tidligere DDR- parlamentet Palast der Republik. Skulle det bevares som historisk bygg eller rives for å gjenoppbygge Kaiser Wilhelms Slott som ble revet i 1959? Debatten raste i over 17 år og utviklet seg til å bli en av de viktigste identitetsdebattene i forbindelse med gjenforeningen i 1990. Etter seks års forberedelser fikk Ramberg i 2005 tillatelse til å overta hele bygget og transformerte Parlamentet til et «gesamt kunstwerk» med gigantiske neonbokstaver på taket. ZWEIFEL. Kunstverket traff den tyske identitetsdebatten og utløste nye debatter i blant annet der Spiegel, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Süddeutsche Zeitung, Berliner Zeitung, New

York Times, etc. Prosjektet Palast des Zweifels var også dagens tema i parlamentet, Deutscher Bundestag ved to anledninger. ZWEIFEL på tysk betyr mer enn tvil på norsk. Ordet referer til tenkning og demokrati. Humanisten Humboldt var opptatt av tvilens betydning for demokratiet. Descartes utviklet der Methodischer Zweifel i Berlin, metodikken som i dag er grunnlaget for akademia; tese / antitese. Goethe påsto «Jo mer viten desto mer tviler man». Palast des ZWEIFELS ble lest som en hyllest til det tenkende komplekse Tyskland, som monument over samtidens transparens og demokrati, i motsetning til Tysklands totalitære historie. I 2008 ble bygget omsider revet, men debatten lever videre. Tysk presse skriver; «Bygget er borte men TVILEN er der ennå.» (tekst: Lars Ramberg)

www.larsramberg.de
www.palastdeszweifels.de

Figur 8

Fotografi av dansende barn foran maleriet *Livets dans* (1899–1900) av Edvard Munch (utsnitt) i Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design
Foto: Charlotte Bjørndalsæter

Edvard Munch, *Livets dans*, 1899–1900
© Nasjonalmuseet / Munch-Ellingsen-gruppen / Munch-museet / BONO 2012
Foto: Charlotte Bjørndalsæter

Figur 9

Per Inge Bjørlo

Membran (U.d.1), 2007
Rustfritt stål, 450 x 350 x 340 cm
Forsvarets nye ledelsesbygg, Akershus festning, Oslo
Foto: Anneli Torgersen / KORO
Per Inge Bjørlo / Bono 2012
KOROs kunstkonsulenter: Laila Haugan og George Morgenstern

«Per Inge Bjørlos skulptur *Membran (U.d.1)* rommer i følge kunstneren selv flere symbolske lag: Membranen er skallet som kjenner etter den enkeltes tåleevne av påtrykk, «sonden/radaren» som skulpturen er utstyrt med avleser alle tanker og hemmeligheter forsvaret vil skjule, mens betegnelsen (U.d.1) refererer til kunstnerens vernepliktsbok fra 1972 med betegnelsen Udyktig 1.» (tekst: KORO)
www.koro.no

Figur 10

Kurt Johannessen

Lumen 2, 2007
Performance, tid: 25 minutter
Foto: Torill Nøst / Kunstnerens Hus
Kurt Johannessen / Bono 2012
www.zeth.no/performance2.shtml#lumen2

Figur 11

Aslaug Juliussen

Hornild, 2005
Seagáš mediat / Blandede teknikker, reinhorn, reinhår og styrofoam / 80 x 75 x 75 cm
I samlingen: RiddoDuottarMuseat - De Samiske Samlinger
Foto: Marvin Pope
Aslaug Juliussen / Bono 2012

Fra utstillingen « GIERDU – Sirdimat sámi duodje- ja dáiddamáilmmis / GIERDU – Bevegelser i samisk kunstverden ». En vandretstilling produsert av SKINN – Se Kunst i Nord-Norge og RiddoDuottarMuseat / De Samiske Samlinger.

www.gierdu.no/verk.htm

Figur 12

Dan Graham,

Uten tittel, 1996

Installasjon i glass og rustfritt stål, Vågan kommune, 250 x 300 cm

Foto: Vegar Moen / Skulpturlandskap Nordland

Med tillatelse fra Skulpturlandskap Nordland

«Skulpturlandskap Nordland er en internasjonal kunstsamling bygget i perioden 1992-98. Arbeidet tok til under ledelse av Nordland fylkeskommune i samarbeid med de deltagende kommunene. Kunstverkene er plassert i landskapet i 32 kommuner i Nordland, i tillegg til en skulptur i Troms. Bak kunstverkene står det like mange kunstnere fra 18 forskjellige land.» (tekst: Skulpturlandskap Nordland)

www.skulpturlandskap.no/Skulpturlandskap/Kunst/uvag

Figur 13

Rune Johansen

ET HUS?, 2002

C-print, opplag 6, 90 x 93 cm

Rune Johansen / Bono 2012

www.runejohansen.com

Figur 14

Ina Otzko

N E W S, 2010

Installasjon, Nordnorsk kunstnersenter

Foto: Kjell Ove Storvik

Ina Otzko / Bono 2012

«Bokstavene N E W S er fremtredende på fasaden til Nordnorsk kunstnersenter (NNKS) foran Lofoten kulturhus / Thon Hotel Lofoten i Svolvær. Dette er et kunstverk av Ina Otzko, som var Nordnorsk kunstnersenters bidrag under Barents Spektakel i 2010 i Kirkenes. Bokstavene symboliserer møte mellom North, South, East and West og gir mange assosiasjoner til både menneskelige møter, kunsten som grenseløs og også til det mer opplagte når bokstavene danner ordet «news». »(tekst: Nordnorsk kunstnersenter)

www.nnks.no

www.inaotzko.com

<http://2011.barentsspektakel.no/nor/articles/97>

Figur 15

Kjartan Slettemark

Self Portrait as Marilyn, 2002–2003 (utsnitt)

Digitaltrykk, 50 x 50 cm

Privat eie

Foto: Hans Esselius

Kjartan Slettemark / Bono 2012

www.belart.se

Figur 16

Tori Wrånes

Loose Cannon, 2010

Performance

Foto: Kjell Ove Storvik

Med tillatelse fra kunstneren

«Fra Lofoten International Art Festival (LIAF) 2010 som hadde tittelen «Invasjon Kuba» og som fant sted på en liten øy i Svolvær. Hengende i en wire spilte Tori Wrånes på flygelet som var naglet fast til tyskerbunkersveggen. Gjennom mikrofon og forsterkere fremførte hun en stemningsfull sang, akkompagnert av sitt eget spill og vakker og vill Lofotnatur. Neste dag ønsket og forventet publikum en reprise. Tori dukket opp på bunkerstaket over flygelet for så å kaste en brennende fakkel ned på flygelet. Flygelet eksploderte i flammer og røyk og falt som glødende kull i avgrunnen.» (tekst: Nordnorsk kunstnersenter)

www.kunstkritikk.no/nyheter/liaf-2010-invasjon-kuba/?d=no

www.toriwraanes.com

Figur 17

Kilden teater- og konserthus, 2012

Arkitekter: ALA architects Ltd (Helsinki) i samarbeid med SMS arkitekter AS (Kristiansand)

Foto: *Kilden by night1*, Kjartan Bjelland

<http://kilden.com/arkitekturen>

<http://www.ala.fi/>

Figur 18

Tone Kristin Bjordam

Coral, 2009

Video, stillbilde, opplag 7

Tone Kristin Bjordam / Bono 2012

«Bjordam er inspirert av vitenskap og former i naturen. I kunstvideoen *Coral* blir vi som tilskuere betatt av noe som best kan beskrives som et abstrakt maleri i bevegelse med allusjoner til både tradisjonelle romantiske, atmosfæriske malerier og kjemiske prosesser. Med forførende bilder i et meditativt tempo, står vi overfor kaskader av farger som sakte synes å anta organiske former som planter, røyk, skyer, eksplosjoner eller, som tittelen antyder, koraller.» (tekst: Tone Kristin Bjordam)

www.tonebjordam.com

Figur 19

Guttorm Guttormsgaard

Taterarbeider, 2010

Installasjon / arkivprosjekt, utvalg

Foto: Walter A. Grønli

Guttorm Guttormsgaard / Bono 2012

Foto fra utstillingen «Guttormsgaard og hans arkiv (et utvalg)», i Bomuldsfabriken Kunsthall i Arendal. «Her oppstod det møter med kunst som ikke har tradisjon for å bli sett som akkurat det. Ikke minst gjelder det den verdigheten Guttorm Guttormsgaard ga bruksgjenstandene laget av

romanifolket/tatere... Han evnet å sette hverdagsgjenstander og -uttrykk inn i en sammenheng som åpnet publikums øyne for kvaliteter vi ellers kanskje ikke hadde villet oppdage.» (tekst: Lars Elton i *nummer* nr 83, februar 2010)

www.obs-osv.com/utstillingene/katalogtekst.html

http://bomuldsfabriken.no/utstillinger_more.php?id=146_0_21_0_M8

Figur 20

Elina Brotherus

Artist at Work 4, 2009

Fotografi, 70 x 86 cm

Foto: Vegard Kleven

Elina Brotherus / Bono 2012

Fra Momentum. Nordisk biennale for samtidskunst 2011. Det er kunstneren som er modellen og som tar fotografiet med fjernutløser. «Brotherus lager portretter hvor hun bruker seg selv som modell for å tilføre en personlig og følelsesmessig opplevelse. Hun har beveget seg videre fra selvportrettet og representasjon av selvet ved å plassere menneskekroppen i rom i konfrontasjon med andre. *Artists at Work* er et resultat av hennes interesse for de ulike metoder for å konstruere todimensjonalitet i bilde. Serien inneholder fotografier og en video som representerer kunstneren og hans/hennes forhold til en modell, og reflekterer kunstnerens observante, undersøkende blikk.» (tekst: Momentum)

www.momentum.no/2011.196698.no.html

www.elinabrotherus.com

Figur 21

Snorre Ytterstad

NOR anvendt Dollar, 2004

Metall, 2 x 1,2 cm

I samlingen: Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Foto: Andreas Harvik / Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

www.kunstkritikk.no/kritikk/gode-ideer/

Figur 22

Per Barclay,

The Chinese Room, Palazzo Barolo, Torino 1990

Fotografi, opplag 5, 200 x 195 cm

Med tillatelse fra Per Barclay og OSL contemporary

«Barclay installerte sitt første «oljerom» i 1989. De nyere arbeidene er en videreføring av hans fotografiske prosjekt der han har forsket i det optiske potensiale av arkitektoniske speilbilde i vann, vin, blod, melk og olje. I disse arbeidene har han benyttet olje, som ifølge kunstneren gir optimal refleksjon og skaper volum i stedet for overflate. Ett tilleggsmoment for kunstneren er de tvetydige signalene materialet sender. Oljen er på samme tid foruroligende og vakker i sine perfekte avspeilinger av former og volum. Fotografiene preges av kontrasten mellom skjønnhet og uhygge, og maner frem det vakre i det ekstreme. Dette er ett gjennomgående trekk i Per Barclays produksjon.» (tekst: OSL contemporary)

<http://perbarclay.com/>

Figur 23

Elmgreen & Dragseth

Catch Me Should I Fall, 2008

Installasjon, metall, gummitatte, aluminium, vann, fiberforsterket plastikk, variable dimensjoner.
Foto: Sakurai, Suzuki Shin
Elmgreen & Dragseth / Bono 2012

«Installasjon med figur av en ung gutt, stående på et stupebrett i 10 meters høyde over et sirkulært svømmebasseng, fra «Yokohama Triennale 2008», Japan. Svømmebasseng Ø 550 cm, dybde 45 cm, stupetårn 900 x 110 x 72 cm, stupebrett 350 x 50 cm, base 340 x 281 cm. Det foreligger tre unike versjoner.» (tekst: Studio Elmgreen & Dragset)

Figur 24

Pae Whites

Metafoil, 2008 (utsnitt)

Sceneteppe ved Den Norske Opera & Ballett, tekstil, 23 x 11 m

Foto: Trond Isaksen / KORO

KOROs kunstkonsulenter: Anne Knutsen, Sonja Wiik, Oddvar I.N. Daren

«Ideen til sceneteppet sprang ut av en dagligdags situasjon på kunstnerens kjøkken: Idet hun åpnet en av kjøkkenskuffene, kom et stykke krøllet folie tilsyne, inneklemt mellom kjøkkenredskapene. Ideen gikk ut på å forsøke å overføre lyset fra denne flaten til en annen. Teppets utgangspunkt er digitale fotografier av sammenkrøllet og lysømfintlig folie, og denne informasjonen er overført til en digital vev. Teppet måler 23 x 11 meter, er vevd i Belgia og sydd sammen i Frankrike. Det er overgangene i valørene – fra hvitt – som skaper illusjonen av lys.

METAFOIL spiller på forholdet mellom illusjon og virkelighet, og kommenterer dermed sin egen funksjon idet et sceneteppe nettopp er inngangsporten til illusjonens verden. Når vi sitter i salen ser det ut som om sceneteppet er av metall, men går vi det nærmere i sømmene trer den vevde bomullstekstilen fram. Det er først og fremst scenearbeiderne og de som opptrer, de som produserer illusjonen, som vil se teppet på nært hold. Tekstilen ligner et enormt landskap med snedekte fjell sett ovenfra.» (tekst: Operautsmykningen.no) www.operautsmykking.no/utsmykk/utsm_teppe.html
www.artnet.com/artists/pae-white/

Vedlegg 2:

Vedlegg til kap. 6.1.3

Museer med kunstsamlinger

Museer - med webadresser

- Baroniet Rosendal: www.baroniet.no
- Blaafarveværket: www.blaa.no
- Dalane folkemuseum (Egersund Fayancemuseum): www.dalanefolke.museum.no
- Drammens museum for kunst og kulturhistorie: www.drammens.museum.no
- Eiker og Lågdalen museum: www.laagdalsmuseet.no
- Emanuel Vigelands Museum: www.emanuelvigeland.museum.no
- Hardanger og Voss museum (Kunsthuset Kabuso): www.hardangerogvossmuseum.no

- Haugalandmuseene: herunder Haugesund Billedgalleri: www.haugalandmuseene.no
- Henie Onstad Kunstsenter: www.hok.no
- Kulturkvartalet: herunder Kunstmuseet KUBE og Jugendstilsenteret: www.kulturkvartalet.net
- Kunstmuseene i Bergen, herunder Bergen Kunstmuseum og Vestlandske Kunstindustrimuseum. www.kunstmuseene.no
- Lillehammer Kunstmuseum: www.lillehammerartmuseum.com
- Munch-museet: www.munch.museum.no
- Musea i Sogn og Fjordane: herunder Sogn og Fjordane Kunstmuseum: www.sjf.museum.no
- Musea i Sogn og Fjordane (Sogn og Fjordane Kunstmuseum: Anders Svor Museum, Astruptunet, Eikaasgalleriet, Sogn kunstsenter, Kunstsenteret): www.sfk.museum.no
- Museene i Sør-Trøndelag: herunder Trondheim Kunstmuseum og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum: www.mist.museum.no
- Museet Midt (Nord-Trøndelag Fylkesgalleri): www.mumidt.no
- Museum Stavanger: herunder Stavanger kunstmuseum: www.museumstavanger.no
- Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design: www.nasjonalmuseet.no
- Nordnorsk Kunstmuseum: www.nnkm.no
- Preus museum: www.preusmuseum.no
- Punkt Ø: herunder Galleri F15 og Momentum: www.punkto.no
- RiddoDuottar Museat: www.riddoduottarmuseat.no
- Stiklestad Nasjonale Kultursenter (Nils Aas Kunstverksted): www.stiklestad.no www.nils-aas-kunstverksted.no
- Sørlandets Kunstmuseum: www.skmu.no
- Sør-Troms Museum: www.stmu.no
- Vestfoldmuseene: herunder Haugar Vestfold Kunstmuseum: www.vemu.no

Vedlegg 3:

Vedlegg til kap. 21 Ny teknologi: nytt samspill og nye muligheter

3.1. Noen aktuelle prosjekter som peker framover - referanser

Louvre:

<http://musee.louvre.fr/zoom/index.html?culturename=en-US>

Art Prosjekt – Google:

www.googleartproject.com/

høyoppløst, zoomfunksjon

MoMA:

www.moma.org/explore/collection/index

(Alle har etterliknet deres grensesnitt og funksjonalitet etter at de lanserte denne.)

Victoria & Albert:

<http://collections.vam.ac.uk> (Fordi de har en åpen API, crowdsourc-basert bilderedigering og eksperimenterer med for eksempel fargebasert sortering osv.)

National Gallery:

<http://nationalgallery.org.uk/artists> (Veldig godt integrert med resten av nettstedet/museet/utstillinger osv. Formidlingstekster! Kunstnerbiografi og zoom-funksjon som fungerer godt.)

3.2. Utvidet virkelighet - eksempler

Stedelijk Museum: ARtours: Det utvidede virkelighetsprosjektet til Stedelijk Museum, Amsterdam

<http://www.artours.nl>

9/11 Memorial Museum:

<http://makehistory.national911memorial.org/>

Brukeres bilde av 9/11 på Google Streetview

3.3. Interessante applikasjoner («app'er»)

MOMA

www.moma.org/explore/mobile

Museum of London

www.museumoflondon.org.uk/Resources/app/you-are-here-app/index.html

3.4 Europeana

Virtuell utstilling om Art Nouveau

<http://exhibitions.europeana.eu/exhibits/show/art-nouveau/introduction>

3.5 Andre prosjekter

Bruk av radiofrekvensidentifikasjon (RFID) til sporing av publikumsaktivitet i museet som grunnlag for innholdsanbefaling og persontilpasset interaktivitet.

www.ismll.uni-hildesheim.de/projekte/remix_en.html

Sosial teknologi for merking av kultursamlinger

<http://tagger.steve.museum/>

Publikum kan merke («tagge») objekter i samlinger med stikkord og navn. Sosial merkeaktivitet øker samlingenes verdi uten kostnad for institusjonen.

Tidsmaskin:

GigaPan Time Machine (sammen med Google)

http://timemachine.gigapan.org/wiki/Main_Page

Wiki: http://timemachine.gigapan.org/wiki/Main_Page

3.6 Weblogger og diverse

http://topics.nytimes.com/top/reference/timestopics/organizations/m/museum_of_modern_art/index.html?inline=nyt-org

<http://futureofmuseums.blogspot.com/2010/02/playing-with-shiny-objects-tech-trends.html>

http://conference.archimuse.com/mw2011/papers/art_app_reciation_fostering_engagement_and_ref

<http://www.museumnext.org/2010/blog/augmented-reality-in-the-museum>

Paul Marty -Utvidet virkelighet, mobil databehandling, og framtidsmuseet

<http://www.youtube.com/watch?v=hfzgRwm0yFg>

3.7 For utviklere og beslutningstakere

Bauer, Florian og Kaltenböck, Martin: *Linked Open Data: The Essentials. A Quick Start Guide for Decision Makers*. Tilgjengelig hos The Semantic Web, <http://semanticweb.com/swc-releases-linked-open-data-the-essentials> b26133